

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๖๐๘๔ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในการยกเว้นมิให้นำการพิจารณา “ผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน” ตามข้อ ๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้กับบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ที่เป็นรัฐวิสาหกิจรูปแบบบริษัทในการเสนอราคาหรือเสนองานต่อทางราชการในคราวเดียวกัน ซึ่งสำนักงานงบประมาณได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีว่า เพื่อให้หน่วยงานทั้งสองสามารถเสนอราคาแข่งขันกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการโดยไม่มีกรณีที่จะสมยอมกันในการเสนอราคา จึงเห็นสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาให้ความเห็นชอบในการยกเว้นการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอ

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ คณะรัฐมนตรีเห็นว่าการที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ยกเว้นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ในครั้งนี้เป็นผลจากข้อเท็จจริงกรณีที่บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นร้อยละ ๑๐๐ ได้เข้ายื่นขอประกวดราคาโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ๗๕ จังหวัด แล้วไม่ผ่านการพิจารณา โดยได้รับการชี้แจงว่าทั้งสองหน่วยงานถือหุ้นทั้งหมดโดยกระทรวงการคลัง ซึ่งถือได้ว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงทุนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย จึงเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันอันเป็นการต้องห้ามตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ดังกล่าวมิได้มีข้อยกเว้นสำหรับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจไว้ แต่หากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเห็นว่ากรณีที่รัฐวิสาหกิจเข้าร่วมแข่งขันเสนอราคาจะเป็นประโยชน์แก่

ทางราชการ ก็อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอยกเว้นการพิจารณาผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ไม่ให้ใช้กับรัฐวิสาหกิจ

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๒ (๑) และ (๒) กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) มีอำนาจหน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยปัญหา รวมทั้งพิจารณาอนุมัติยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ส่งเรื่องนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า คณะรัฐมนตรีจะมีอำนาจให้ความเห็นชอบให้ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ได้หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ) ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และผู้แทนบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นเรื่องการวางหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดหาพัสดุ การควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ เพื่อให้ส่วนราชการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน โดยข้อ ๑๒ (๑) และ (๒)^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ได้กำหนดให้

^๑ ข้อ ๑๒ ให้ กวพ. มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) ตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ
- (๒) พิจารณาการอนุมัติยกเว้น หรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- (๓) พิจารณาคำร้องเรียนเกี่ยวกับการที่ส่วนราชการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- (๔) เสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงระเบียบต่อคณะรัฐมนตรี
- (๕) กำหนดแบบหรือตัวอย่าง รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง และกำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(๖) เสนอความเห็นต่อผู้รักษาการตามระเบียบ ในการพิจารณาและแจ้งเวียนชื่อผู้ปฏิบัติงาน และการส่งเปลี่ยนแปลงเพิกถอนผู้ปฏิบัติงานของส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

(๗) กำหนดอัตราร้อยละของราคาตามข้อ ๑๖ (๖) (๗) (๘) และ (๑๑)

(๘) กำหนดประเภทหรือชนิดของพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อจากต่างประเทศตามข้อ ๖๘

(๙) เชิญข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการหรือพนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบถามหรือให้ข้อเท็จจริงรวมทั้งเรียกเอกสารจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๑๐) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๑) พิจารณาดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(๑๒) พิจารณารายงานการจ้างตามข้อ ๘๓ วรรคสอง

(๑๓) กำหนดอัตราค่าจ้างที่ปรึกษาตามข้อ ๙๒

(๑๔) กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับตามข้อ ๑๓๔

คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุมีอำนาจหน้าที่ตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ และพิจารณาการอนุมัติยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ การที่ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้มืองค์กรเฉพาะเพื่อทำหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบก็เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหหรือระงับข้อพิพาทที่ส่วนราชการทั้งหลายดำเนินการตามระเบียบไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถยกเว้นหรือผ่อนผันการดำเนินการบางเรื่องในส่วนราชการติดขัดหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องได้ตามที่ผู้มีอำนาจออกระเบียบได้มอบหมายไว้ ดังนั้นเมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่าให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุเป็นองค์กรที่มีอำนาจยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ คณะรัฐมนตรีจึงไม่มีอำนาจยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ให้กับรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งได้ ซึ่งในเรื่องนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่รัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้น ถือว่ารัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งมีความสัมพันธ์กันในเชิงทุน ทำให้เป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ก็ได้มีข้อยกเว้นสำหรับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจไว้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุได้พิจารณาแล้ว และไม่ยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบให้แก่รัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่ง เพื่อมิให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบกับผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานที่เป็นเอกชน

อย่างไรก็ดี หากคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุผลอันสมควรที่จะกำหนดเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีที่จะยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ให้แก่รัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐหรือกรณีอื่น ก็อาจแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ได้ หรือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุจะเสนอให้แก้ไขปรับปรุงระเบียบต่อคณะรัฐมนตรีก็ได้ตามข้อ ๑๒ (๔)^๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๑

(๑๕) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีปฏิบัติเพื่อให้มีการปฏิบัติตามระเบียบนี้

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น